
Rebelka z Vysočiny

May McGoldrick

DUFF HEAD, SEVEROVÝCHODNÍ POBŘEŽÍ VYSOČINY,
ČERVEN 1820

„Zdejší lidi zažívají už dlouho těžké časy, a většina by prodala svůj příbuzenstvo za půl pence, kdyby to šlo,“ řekla Jean a zadívala se na svého hosta. „A na vás by podle všeho vydělali mnohem víc...“

V krbu zapraštilo naplavené dřevo, kterým stará žena topila, a Isabella se zadívala do ohně. Modrofialové jiskry jen těžko hledaly cestu do komína. Do okenic a dveří chaty se opíraly vítr a déšť.

Isabella se cestou od Johna Gordona, synovce té ženy, dozvěděla, že ve vesnici v zátočině pod Duff Head žije jen několik rybářských rodin, zoufale chudých a často hladovějících, protože se snaží uživit jenom z darů moře. Ačkoliv pocházela z města – z Wurzburgu a Edinburghu – znala mnoho podobných lidí, a nijak ji neděsili.

Nebezpečí představovali vojáci, které měla v patách.

Prý půl pence, pousmála se v duchu, pro britské vojáky měla mnohem vyšší cenu. Ale venkované nemohli tušit, že vláda vyplatí odměnu tisíc liber šterlinků komukoli, kdo ji přiveze zpět do Edinburghu živou, aby mohla být vyslechnuta, odsouzena a veřejně popravena. Jean o tom však nevěděla, ani o nižší sumě, co dali dohromady radikálové, kteří si ji přáli prostě jen umlčet. Za její smrt by v té době zaplatily obě strany konfliktu.

„Žiju tady celý život. Moře člověka zatvrdí, víte? Místní lidi jsou často jako z kamene,“ pokračovala Jean, když si povšimla Isabellina pochybovačného výrazu. „Málokdy se postaví na něčí stranu. Ani za Povstání v pětačty-

řicátým to neudělali. Pokud jste se tu nenarodila, jste pro ně cizí. Dokonce princ Bonnie pro ně byl cizinec, a cizincům se tady nevěří.“

Kdyby se tak choval i můj manžel Archibald, pomyslela si Isabella, mohl být ještě naživu. Jenže ten se vždy stavěl na něčí stranu, aby vyjádřil svůj postoj. Měl to v povaze. A tak se ocitla na útěku spolu se sestrou a jeho dcerou – před řezníky, kteří ho připravili o život přímo v ordinaci, kde ošetřoval raněné z pouličních bojů s anglickými husary.

„Vy jste tu rozhodně cizinka a k tomu ženská bez doprovodu, takže snadnej terč,“ varovala ji Jean. „Každýho napadne, že u sebe máte peníze. Klidně vás proto podříznu a mrtvolu hodí do moře. Tam už skončilo hodně cizáků.“

Děsivé proroctví starší ženy se dalo považovat za nadsázku, kdežto osud z rukou britských vojáků nikoli. Přátelé zesnulého manžela, pokud je vůbec propustili, přicházeli do ordinace strašlivě polámaní a zubožení z mučivých výslechů, bez ohledu na to, zda šlo o muže či ženy.

„Budete se držet uvnitř,“ nařídila Jean a dál štipovala punčochu. „A kdyby vás tady někdo zahlídnul, budete zticha, rozumíte? Nikomu se nepodíváte do očí a na nic nebudete odpovídat. Když bude potřeba mluvit, vyřídím to sama.“

Venku dál zuřila bouře a lomcovala okenicemi. Kamenný domek s doškovou střechou poskytoval aspoň jistou ochranu před počasím a prosté jídlo – smažená ryba a chléb – Isabellu zasytilo. Po strastiplné cestě na sever byla té ženě vděčná.

„Jste moc hodná, že mě tu chvíli necháte.“

„Nechám vás tady, protože mě o to John požádal, a taky mi dal dost za váš nocleh a jídlo. Jenže já nevím, k čemu se chystá. Kromě vašeho jména mi nic neřekl. Ani odkud jste přišla a kam jdete. Jenže je to jedinej příbuznej, co mi zbyl, a taky hodnej kluk, a já mu věřím.“ Jean přece jen trochu zjihla. „Říkal, že všechno, co potřebuju vědět, je, že po vás jdou nějací zločinci z nížiny, že vás mám na tři dny schovat, dokud se pro vás nevrátí.“

Jeanin synovec se rozjel zpět do Inverness, aby pro Isabellu, její sestru a nevlastní dceru zamluvil místo na lodi, která je odveze přes Atlantik do Halifaxu. Což znamenalo další tři dny strachu o Maisie a Morrigan a napjaté čekání, než se s nimi Isabella opět shledá. Přesto mladému právníkovi nedovolila, aby jí sdělil, kde přesně jsou dívky ubytované, aby nemohla nic prozradit, kdyby ji přece jen dostihli pronásledovatelé. Musela se spolehnout,

že se John o děvčata dobře postará. Najal ho přece samotný sir Walter, aby je chránil, než se dostanou ze Skotska.

Isabella se na okamžik zadívala na pravou ruku staré ženy, jež se výrazně chvěla. Všimla si toho už při jídle, přestože se to její hostitelka snažila všemožně skrývat. Ale teď se Jean náhle nedokázala trefit jehlou na správné místo, a když se vyčerpaně opřela v židli, hříbek se spravovanou punčochou jí vypadl z klína na kamennou podlahu. Isabella se pro něj sehnula.

„Já to dodělám,“ nabídlá se a chvíli zkoumala proděravělou patu, kde už téměř nebylo čeho se chytit. Přesto se po chvílce pustila do práce. Po očku sledovala, jak se Jean snaží chvějící se ruku uklidnit druhou.

Záchvat stařeckého třasu, uvědomila si. I Jeanin nejistý krok a občasná slína v koutku úst tu neléčitelnou nemoc potvrzovaly. Jean se o sebe brzy nedokáže postarat, zvláště na tak odlehlém místě. Duff Head byl vlastně jen kamenitý útes vysoko nad šedozeleňým mořem východně od Inverness. Jeanin domek stál mezi dvěma kopci u pobřežní cesty, stranou od nedaleké vesnice. Jean neměla sousedy, žila v podstatě na samotě, a Isabella pochopila, proč John to místo označil za bezpečný úkryt.

Bez ohledu na její vlastní starosti, byla představa, že tu ta stará paní zůstává bez pomoci, tísnivá.

Isabella se znovu nenápadně rozhlédla. Oči jí padly na těžký plechový hrnec, jež Jean před chvílí pomáhala zvednout z ohniště, nebo na prošlapaný, potrháný koberec. To vše představovalo jisté nebezpečí. Kdyby Jean upadla a zlomila si ruku či krček stehenní kosti, mohla by tu ležet celou věčnost. „Navštěvuje vás někdo?“

Jean se naježila. „Kdyby někdo přišel, nechte mluvit mě. Řeknu, že jste paní Murrayová, přítelkyně mojí sestřenky, a cestujete z Orkneys na hranice a tady se zdržíte jenom pár dní. Nic víc nikdo vědět nepotřebuje.“

Murray bylo její rodné jméno, jako Isabelle Murrayová žila celých osmaadvacet let, až do svatby s Archibaldem Drummondem před šesti lety. Teprve s ním se vrátila do Skotska, do rodné země, již tak málo znala.

„Ptám se kvůli vám,“ řekla Isabella a zadívala se na skuliny v dřevěných okenicích, kudy dovnitř pronikal vítr a déšť. I střechou dost zatékalo – v jednom rohu už stála voda, stékající po stěně. „Takový domek jistě potřebuje hodně oprav a...“

„Vystačím si. Vždycky jsem všechno nějak zvládla, vydržím to i dál. John mě sice přesvědčuje, abych se nastěhovala k němu, ale to není pro mě.“ Če-

pec na hlavě jí poskočil, jak zavrtěla hlavou. „Odsud mě vynesou až nohama napřed. Tak odešel nebožtík manžel, stejně půjdu i já.“

Isabella se cestou o tetě Johna Gordona vlastně nestihla nic dozvědět. Měla starosti především o to, aby Maisie s Morrigan byly v bezpečí před muži, kteří je jistě budou pronásledovat.

„Pastor se za mnou jednou za čtrnáct dní povinně zastaví a sem tam přijde i nějaká sousedka z vesnice s trochou jídla.“

Dveře se zatřáslы pod nápořem větru. Jean sledovala Isabellin pohled a zamračila se.

„Kdyby se někdo z nich objevil, uděláme to, jak jsem řekla. Už jen váš přízvuk by vás hned prozradil.“

„Vezmu si to k srdci, nechci vám přidělovat problémy.“

Vítr zalomcoval střechou, jako by nesouhlasil, a na ženy dopadlo smetí z rozbíých došků.

Problémy. Isabella pokračovala v zašívání. Problémy ji vlastně pronásledovaly od chvíle, kdy se s Archibaldem přestěhovala zpět do Skotska, do domu na Infirmary Street vedle nemocnice. Ve Wurzburgu – díky vlivu a vedení jejího otce – dřív žila tichý, poklidný život uznávané lékařky a operátorky, což bylo pro ženu v té době privilegium.

Archibald sliboval, že ji to samé čeká v Edinburghu. Ani jeden z nich nepředstíral, že se vzali z lásky. Šlo o sňatek založený na vzájemném respektu, který měl naplnit jejich životní potřeby, i potřeby její sestry a jeho dcery. Isabella se těšila, že bude pracovat na rodinné klinice ve Skotsku a vést stejně urovnaný, smysluplný život jako dřív. Jenže Archibald nemluvil tak docela pravdu; jistou část své povahy před ní zatajil.

Byl politický idealista, reformátor a jeho národní cítění opět ožilo, jakmile vstoupil na rodnou půdu. Od té chvíle vedl její manžel dvojí život. Jako uznávaný, učený doktor, vyhledávaný edinburskou elitou, a taky jako aktivista, co tráví mnoho večerů na tajných schůzkách, zaměřených na radikální změnu represivní politiky Londýna. Avšak Isabella se tajně části jeho života nechtěla účastnit. Ve Skotsku se sice narodila, většinu života však prožila jinde, a skotský nacionalismus či reformátorství jí mnoho neřikaly. Svůj život chtěla zasvětit především medicíně.

V krbu zasyčely hroutící se oharky, což ji vrátilo v paměti zpět do domu v Edinburghu, k chaosu onoho osudného dubnového dne.

Město bylo ochromeno stávkami. Tkalcovny zavřely, obchodníci zabednili krámky. Podobné protesty probíhaly i v Glasgow a menších městech.

Avšak reakce vládních sil byla rychlá a tvrdá. Pěší i jezdecké oddíly se rozbíhaly proti stávkujícím a nemilosrdně je tloukly. Z ulic k nim do domu, kde měli kliniku, donesli osmnáct těžce zraněných. Nebylo tam pro všechny dost místa – sténající, zakrvácení lidé leželi na chodbách na zemi i v kuchyni na stole, někteří už dokonce v bezvědomí.

Archibald se snažil ošetřit ty v pokojích a Morrigan mu pomáhala. Isabella zafixovala zlomenou nohu šestiletému chlapci, náhodné oběti, kterou strhl rozháněný dav a přišlápl policejní kůň.

Právě hochu uložila nahoře do vlastní postele, když venku pod okny zaslechla křik a rány na dveře. Vyhlédla ven a před domem uviděla příslušníky vojenské milice v červených uniformách.

„Vojáci!“ volala Maisie, která vběhla do ložnice. „Chtějí dovnitř!“

Isabelle se strachem sevřelo hrdlo. Dobře věděla, co se děje dole v ulicích, i to, jací lidé vyhledali ošetření právě u nich. V přízemí bylo pár takových, jež se na organizaci protestů přímo podíleli.

„Popadni kabát,“ nařídila dívka. „Seběhni po zadním schodišti a počkej u dveří do kuchyně, než seženu Morrigan. Musíte odsud zmizet.“

Nad schody už bylo slyšet praskání rozražených dveří a křik vojáků. Isabella seběhla po schodech a viděla, že se jejich přední, vždy pečlivě uklizené pokoje, změnilly na bojiště. Obchodníci i jejich ženy se zuřivě bránili mužům v modrých a červených uniformách. Isabella takovou rvačku a křik nikdy nezažila. Pak padl výstřel.

Prodrala se tím mumrajem k manželovi. Ležel zhroucený u stěny a bílá košile i vesta mu nasakovaly krví. Dostal zásah do hrudníku.

„Proč?!“ vykřikla Isabella směrem k vojákům, co se hrnuli do místnosti. Přiklekla k manželovi, přitlačila obě ruce na ránu a pokoušela se krvácení zastavit.

„Mně už nepomůžeš,“ vydechl přerývaně a odstrkoval jí ruce. Pak pohlédl za její záda. „Odveď ji pryč. Běžte. Prosím.“

Všude kolem pokračovaly bitky, ale Isabella se dál snažila zachránit život svého muže. Čas jako by se zastavil a v pokoji se přízračně setmělo. Morrigan vedle ní zoufale nařikala, avšak její pláč se zdál tlumený a vzdálený. Isabella bojovala, ale bylo pozdě. I Archibald to věděl. Zachvěl se, ztratil vědomí a zemřel.

Isabella si později nemohla vzpomenout, jak tou vřavou dovekla Morri-
gan do zadní části domu. Maisie už na ně čekala v kuchyni u dveří do za-
hrady. Než Isabella stihla otevřít, někdo na ně začal bušit. Poslední cesta
odříznutá. Nebylo úniku.

„Nezapomeňte, co jsem vám řekla,“ štěkla Jean a vytrhla Isabellu ze
vzpomínek.

Někdo skutečně klepal. Isabella se zhluboka nadechla a zadívala se pří-
tmím směrem ke dveřím.

Jean zvedla varovně prst, pak s námahou vstala a šourala se přes místnost.

Isabelle se sevřel žaludek. To už ji našli? Čím dál putovala od Edinburghu,
čím víc času uběhlo, tím její úzkost narůstala. Obvinění z její spoluúčasti
na nepokojích a odměna vypsaná na její hlavu ji předcházely. Cizí lidé si ji
podezřívavě prohlíželi. Měla strach, že ji zatknou na každé nové zastávce.
Zprávy o tom, že i přátelé jejího muže v ní vidí možnou zrádkyni, kdyby
byla dopadena, strach jen umocňovaly. Dlouho předtím, než dorazily do In-
verness, se rozkřiklo, že po nich jdou obě strany konfliktu.

Dveře zavrzaly a stará žena se o ně opřela ramenem, aby dovnitř nevpus-
tíla vítr a déšť. Pak kývla na kohosi venku, vyšla a zavřela za sebou.

Isabella odložila šití na židli a přešla od krbu k pryčně, u níž nechala
brašnu. Jejich věrná, odvážná hospodyně ukryla tři ženy po útoku na edin-
burský dům ve vlhkém kamrlíku svého syna v uličce Cooper's Close v Ca-
nongate, kam po několika dnech přinesla i lékařskou brašnu s instrumenty.

Isabella se zadívala na kus tuhé hověziny na stěně vedle krbu a přemýš-
lela, jestli nezakrývá vchod do nějaké kůlny nebo chléva, kudy by mohla
utéct. Vzala do ruky plášť a kabelu, ale pak se zarazila.

Bylo pošetilé myslet na útěk. I kdyby se z domku nepozorovaně dostala,
kam by pak šla? V kraji se nevyznala. Její sestra a nevlastní dcera čekaly ně-
kde v Inverness. S nimi se měla sejít až na palubě lodi do Halifaxu, ovšem
zatím nebylo jasné kdy. Musela spoléhat jen na to, že se pro ni John vrátí.

Jejich budoucnost totiž závisela na dobrodiní Johnova kolegy Waltera
Scotta, dnes už *sira* Waltera Scotta, štědrého muže, který tvrdil, že musí
Isabelle splatit dluh. Tím ovšem riskoval, že přijde nejen o peníze, ale
i o osobní svobodu.

Dveře se otevřely, a Isabella ztuhla. Vydechla si teprve, když viděla, že se
Jean vrací sama a opět zavírá dveře na petlici.

„Někdo ví, že jsem tady?“

„Neví,“ řekla stařena a vrátila se na své místo ke krbu. „Což je jediné dobře.“

„Co tedy chtěli?“

„To se vás netýká.“

Odpověď ji neuklidnila. Netušila, co se děje, a po všem, co zažila, ji to jen víc znejistělo.

„A co tedy potřebuju vědět? Nebo čeho se mám bát?“

„Ech, spousty věcí.“ Jean po ní šlehla okem. „Ale ať se stane cokoli, slíbila jste, že nebudete vycházet ven.“

„Slibuju, stejně nevím, kam bych šla. Ať se stane cokoli? Čekáte snad nějaké problémy?“

„Moc se ptáte,“ zněla odpověď.

„Z dobrého důvodu,“ řekla Isabella a pokračovala mírněji. „Mám za sebou hotové martyrium a o nic z toho jsem se neprosila.“

Stará žena se zamyslela a šedýma očima pátrala v Isabellině tváři. „Dnešní bouře se přihnala od severu. A když se to stane, tak čekáme, že nám moře něco nadělí, a připravujem se na to. Proto za mnou byli.“

Takže ztroskotaná loď, pomyslela si Isabella. Z čeho vesničané žijí, nebyla její starost. Odložila tedy brašnu zpět na místo.

„Moře je zlá milenka,“ pokračovala Jean. „A lidi na něj musejí vyplout bez ohledu na počasí. A tak si bere i dává, takhle to tady chodí. Ale už byste měla jít spát.“

Přeložila Soňa Tobiášová